

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να εξεταστεί με βιωματικό τρόπο, στο πλαίσιο των αρχών και της φιλοσοφίας του νόμου, ο ρόλος της διεπιστημονικής ομάδας της ΕΔΕΑΥ στην ένταξη μαθητών με αναπηρίες στο γενικό σχολείο.

ΟΔΗΓΙΕΣ: Παρακαλούμε, να διαβάσει ο/η καθένας/μία από σας τη παρακάτω μελέτη περίπτωσης (10΄) και στη συνέχεια να εξετάσετε από κοινού, ως διεπιστημονική ομάδα της ΕΔΕΑΥ, τα ερωτήματα που ακολουθούν (45΄). Μετά από την επεξεργασία των ερωτημάτων αυτών, θα ορίσετε ένα εκπρόσωπο, ο οποίος θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα της ομάδας στην ολομέλεια (30΄)

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια της πρώτης επίσκεψης-γνωριμίας μελών της ΕΔΕΑΥ σε ένα γυμνάσιο, ο εκπαιδευτικός της Α΄ τάξης ανέφερε το πρόβλημα που αντιμετωπίζει με το μαθητή Νίκο, Χ. 12 ετών. Όπως είπε, ο Νίκος απουσιάζει από το σχολείο τη τελευταία εβδομάδα χωρίς να έχει ενημερώσει, κάνει συχνά απουσίες το τελευταίο 2μηνο και όταν είναι στη τάξη είναι διαρκώς αφηρημένος και δεν συμμετέχει στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στη συνεργασία που είχε, επίσης, ο ψυχολόγος με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής πληροφορήθηκε ότι ο Νίκος έχει σακχαρώδη διαβήτη τύπου Ι και γι' αυτό τον συνοδεύει η μητέρα του στο σχολείο, η οποία μένει εκεί όλες τις ώρες. Το τελευταίο καιρό, όμως, η μητέρα συνόδευε το Νίκο στο σχολείο και έφευγε αμέσως.

Το θέμα του Νίκου συζητήθηκε στην πρώτη συνεδρίαση της ΕΔΕΑΥ και αποφασίστηκε να γίνει διερεύνηση από τον κοινωνικό λειτουργό και το ψυχολόγο. Ο κοινωνικός λειτουργός πραγματοποίησε επίσκεψη στο σπίτι του μαθητή, από την οποία προέκυψαν τα παρακάτω στοιχεία:

Ο Νίκος ζει με την οικογένεια του σ' ένα μικρό ενοικιαζόμενο διαμέρισμα, τη μητέρα, 40 ετών, άνεργη, τον πατέρα, 38 ετών, υδραυλικό και το μεγαλύτερο αδελφό του 16 ετών, μαθητή της Β΄ τάξης Λυκείου. Μοιράζεται το ίδιο δωμάτιο με τον αδελφό του, με τον οποίο έχουν πολύ καλή σχέση. Όση ώρα παρέμεινε ο κοινωνικός λειτουργός στο σπίτι, ο Νίκος έπαιζε ένα παιχνίδι στον υπολογιστή του και δεν βγήκε καθόλου από το δωμάτιό του. Η οικογένεια αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες το τελευταίο καιρό, καθώς ο πατέρας δεν έχει σταθερή εργασία. Οι ενδοοικογενειακές σχέσεις δεν είναι καλές τα τελευταία δυο χρόνια και υπάρχουν αρκετές εντάσεις, κυρίως, μεταξύ των γονέων. Η μητέρα αισθάνεται ότι έχει αναλάβει όλες τις ευθύνες της οικογένειας, καθώς ο πατέρας ασχολείται μόνο με τη δουλειά του και καθόλου με τα παιδιά.

Σύμφωνα με τη μητέρα, ο Νίκος είχε καλή προσαρμογή στη προσχολική αγωγή και η μετάβασή του στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση ήταν, επίσης, ομαλή. Ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στη γειτονιά του και στη σχολική κοινότητα, επεδίωκε τη κοινωνικοποίησή του με συνομηλίκους, είχε πολλούς φίλους και συμμετείχε σε διάφορες αθλητικές δραστηριότητες εντός και εκτός του σχολείου του. Όμως, στα μέσα της Ε΄ τάξης ο Νίκος άρχισε να φεύγει συχνά από το σχολείο γιατί δεν ένιωθε καλά. Μετά από λίγο καιρό διαγνώστηκε με σακχαρώδη διαβήτη τύπου Ι. Συχνά έφτανε σε κώμα από τις υπογλυκαιμίες, επειδή δεν μπορούσε να ρυθμιστεί το σάκχαρό του. Άρχισε άμεσα να ακολουθεί συγκεκριμένη αγωγή, η οποία

περιλαμβάνει 2 ενέσεις ινσουλίνης καθημερινά, συχνές μετρήσεις του επιπέδου της γλυκόζης στο αίμα και συγκεκριμένο διαιτολόγιο.

Το γεγονός αυτό ήταν ένα σοκ για τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του. Τις επόμενες τρεις εβδομάδες, μετά τη διάγνωση, ο Νίκος δεν ήθελε να πάει στο σχολείο εξ αιτίας της θεραπείας του, φοβόταν να κάνει τις ενέσεις και δυσκολευόταν να προσαρμοστεί στο νέο διαιτολόγιο. Όταν ήταν μόνος του έτρωγε κρυφά σοκολάτες κι έκρυβε το περιτύλιγμά τους κάτω από το στρώμα του. Δεν είχε διάθεση να δει τους φίλους του, όμως ούτε η μητέρα τον άφηνε να πάει μόνος του σε πάρτυ ή βόλτα γιατί φοβόταν και τα βράδια κοιμόταν μαζί του στο ίδιο κρεβάτι. Αναγκάστηκε να παρατήσει τη δουλειά της στο σουπερμάρκετ που εργαζόταν για πολλά χρόνια, προκειμένου να είναι κοντά του -στο σπίτι και στο σχολείο-για να του κάνει τις αναγκαίες μετρήσεις και τις ενέσεις ινσουλίνης. Ο αδελφός του δεν έβγαινε πλέον τόσο πολύ με τους φίλους του και όταν το έκανε δεν έπαιρνε μαζί του το Νίκο για να μη χαλάσει τη διαίτά του. Ο πατέρας έδειχνε να τον στενοχωρεί πολύ το θέμα του διαβήτη κι άρχισε να αποστασιοποιείται ακόμα περισσότερο από την οικογένειά του.

Τελειώνοντας το δημοτικό, ο Νίκος, φάνηκε να έχει ξαναβρεί τους ρυθμούς του, καθώς είχε ρυθμιστεί πλέον ικανοποιητικά ο διαβήτης του. Είχε αρχίσει να τον διαχειρίζεται μόνος του σε σημαντικό βαθμό με τη βοήθεια της ιατρικής ομάδας και να επιδιώκει τη κοινωνικοποίησή του με τους συνομηλίκους του. Το γεγονός ότι δεν είχε πια τόσους φίλους, όσους στο παρελθόν τον στενοχωρούσε, όμως έβγαινε με τα ξαδέλφια του στη πλατεία και παίζανε σχεδόν καθημερινά.

Κατά τη διάρκεια της εγγραφής του στο γυμνάσιο, η μητέρα ενημέρωσε το διευθυντή για τη κατάστασή του και για τις ανάγκες του και σε σχετική ερώτηση του απάντησε ότι υπάρχει γνωμάτευση που έχει κατατεθεί στο δημοτικό σχολείο. Ο διευθυντής δέχτηκε να κάνει την εγγραφή του με την προϋπόθεση ότι ο μαθητής θα είχε μόνιμο συνοδό στο σχολείο. Αυτό φάνηκε να ενοχλεί το Νίκο, όμως, τελικά το δέχτηκε και ζήτησε από τη μητέρα του, να κάθεται σε κάποιο χώρο που να μη τη βλέπουν τα άλλα παιδιά και να μη μπαίνει στη τάξη του.

Ο πρώτος μήνας στο γυμνάσιο κύλησε χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες για το Νίκο, εκτός από την άρνησή του να χρησιμοποιεί το μετρητή του σακχάρου στο χώρο του σχολείου, για να μην τον βλέπουν οι συμμαθητές και οι καθηγητές του. Για τον ίδιο λόγο δεν έτρωγε και το φαγητό που είχε μαζί του, ενώ προτιμούσε να παίρνει κάτι πρόχειρο από το κυλικείο, όπως όλα τα παιδιά, για να μη ξεχωρίζει. Ωσπου μια μέρα στο διάλειμμα και όσο συζητούσε με τους συμμαθητές του, έπαθε υπογλυκαιμία και λιποθύμησε. Το γεγονός αυτό φάνηκε να επηρέασε σημαντικά τα παιδιά, καθώς, από τις επόμενες μέρες τα περισσότερα άρχισαν να απομακρύνονται από κοντά του στα διαλλείματα και να μην τον καλούν πλέον στο παιχνίδι. Στα διαλλείματα έμενε στη τάξη μόνος του και οι συμμαθητές του δεν τον πλησίαζαν. Από το δεύτερο μήνα είχε αρχίσει να κάνει πολλές απουσίες, δεν συμμετείχε στη τάξη, ούτε όταν του έδινε το λόγο ο καθηγητής και τις περισσότερες ώρες ήταν αφηρημένος κοιτώντας έξω από το παράθυρο. Έλεγε στη μητέρα ότι δεν καταλαβαίνει τους καθηγητές, δεν τον ενδιαφέρουν τα μαθήματα, φοβάται να κάνει παρέα με τους συμμαθητές του μήπως τον απορρίψουν και ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε τόσο μεγάλη ύλη.

Η μητέρα, όπως ανέφερε, ενημέρωσε όλους τους καθηγητές για τα μαθησιακά κενά του Νίκου και για τις δυσκολίες της μετάβασής του στο γυμνάσιο και τους ζήτησε να του παρέχουν περισσότερη συναισθηματική και εκπαιδευτική υποστήριξη, εξηγώντας τους ότι η πίεση και το άγχος επηρεάζουν σημαντικά τις τιμές του σακχάρου. Η πλειοψηφία των καθηγητών της απάντησε ότι δεν μπορεί να του παρέχει διαφορετική ύλη από αυτήν των άλλων παιδιών της τάξης, όμως «δεν θα έχουν υψηλές απαιτήσεις και προσδοκίες από το Νίκο και θα είναι επιεικείς μαζί του στους βαθμούς». Στη γυμναστική, ο Νίκος, ήταν περισσότερο παρατηρητής, καθώς ο γυμναστής δεν του επέτρεπε να συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες, από τη μέρα

που είχε ένα υπογλυκαιμικό επεισόδιο κατά τη διάρκεια μιας άσκησης, η οποία αντιμετωπίστηκε άμεσα με κάποιες καραμέλες.

Εκείνη τη περίοδο ο πατέρας του Νίκου είχε ένα ατύχημα και χρειάστηκε να νοσηλευτεί για μεγάλο διάστημα σε νοσοκομείο. Η μητέρα δεν ήταν σε θέση να βρίσκεται καθημερινά στο σχολείο, αλλά ούτε κάποιος άλλος από το οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα ο Νίκος να αποκλειστεί από αρκετές σχολικές δραστηριότητες. Σε δυο εκπαιδευτικές επισκέψεις που έκανε η τάξη του εκείνο το διάστημα, δεν του επέτρεψαν να συμμετέχει χωρίς συνοδό και τον κράτησε ο διευθυντής στο γραφείο του μέχρι την ώρα που πήγε η μητέρα να τον πάρει από το σχολείο. Πολύ σύντομα ο Νίκος άρχισε να εκφράζει αρνητική στάση προς το σχολείο και να βρίσκει δικαιολογίες κάθε πρωί για να μη πάει. Ένα μεσημέρι που η μητέρα πήγε να τον πάρει από το σχολείο, ο διευθυντής της πρότεινε να κάνει αίτηση για κατ' οίκον διδασκαλία, γιατί το σχολείο δεν μπορούσε να αναλάβει την ευθύνη του. Ο Νίκος ήταν παρόν στη συζήτηση αυτή και φεύγοντας από το σχολείο άρχισε να κλαίει με λυγμούς στο δρόμο. Το επόμενο πρωί ο Νίκος αρνήθηκε να πάει στο σχολείο και εδώ και μια βδομάδα κάθεται στο σπίτι και ασχολείται όλη μέρα με τον Η/Υ του.

Ο Ψυχολόγος αναφέρει ότι έκλεισε ραντεβού να δει το Νίκο με τους δυο γονείς του. Επί πλέον συγκέντρωσε πληροφορίες από τους δασκάλους του δημοτικού, στο οποίο φοιτούσε (και το οποίο ανήκει στο ίδιο ΣΔΕΥ) και εισηγείται να διερευνηθούν οι γνώσεις και αντιλήψεις των συμμαθητών του Νίκου για το διαβήτη.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Ποια εμπόδια οδήγησαν τον Νίκο στην άρνηση της φοίτησης στο σχολείο. Ποια από τα εμπόδια αυτά εντοπίζονται: α) στον ίδιο το μαθητή, β) στο αναλυτικό πρόγραμμα, εκπαιδευτικές πρακτικές, τάξη γ) στη σχολική κοινότητα (χώροι σχολείου, συμμαθητές, εκπαιδευτικοί, σχολική κουλτούρα, δ) ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (οικογένεια, γειτονιά, φίλοι, παρέες)
- Ποια είναι η γνώμη σας για την διαδικασία που ακολουθήθηκε; με ποιες προτεραιότητες και με ποιο τρόπο η διεπιστημονική ομάδα και με ποιο διακριτό ρόλο το κάθε μέλος της μπορεί να συμβάλει στην άρση αυτών των εμποδίων και να διασφαλίσει τη συνέχιση της φοίτησης και ομαλής ένταξης του μαθητή στο συγκεκριμένο σχολείο;
- Πως θα μπορούσαν να είχαν προληφθεί τα προβλήματα του Νίκου ή άλλης παρόμοιας περίπτωσης στο σχολείο;

ΦΥΛΛΟ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗ ΦΟΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ- λέξεις κλειδιά	ΡΟΛΟΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ (ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΒΗΜΑΤΑ-ΔΙΑΚΡΙΤΟΣ ΡΟΛΟΣ)			ΡΟΛΟΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤΗ ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
	ΠΟΤΕ	ΠΟΙΟΣ	ΤΙ	
1. ΣΤΟ ΜΑΘΗΤΗ				
2.ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ				
3. ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ				
4. ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΦΙΛΟΙ, ΓΕΙΤΟΝΙΑ)				